

doklad, tedaj tudi nič šolske doklade; od takih bi se lahko tirjala šolnina, če imajo otroke v šolah. Tudi bi se davkoplačevalcem olajšalo breme, ko bi se spet orgljavska služba postavno zvezala z učiteljsko.

Slednjič bi se dalo shajati z manjšim številom šolskih oblastnih in šolskih nadzornikov, in tudi po tej poti bi se dali stroški znižati. Jaz in moji somišljeniki smo trdno prepričani, da se zamore našim željam ustreči, ne da bi se oškodovali učitelji, in da bi se otroci tudi potem toliko naučili, kakor zdaj. Ja, mi upamo, če bo deželni zbor po tej strani varčno ravnal z denarjem, da mu bo po drugi strani potem mogoče, učiteljske plače postaviti na 600, 700 in 800 fl., kakor so že storili konservativni poslanci v zgornji Avstriji.

(Konec prihodnjič.)

Pojudene novine.

Krščeni neobrezani narodi v našem cesarstvu pa tudi razne politične stranke v svojih nesrečnih prepirih med seboj zelo prezirajo gibanje in napredovanje judovskih priseljencev.

V kratkih 25 letih je skoraj vso liberalno nemško, madjarsko in italijansko časništvo prišlo v judovske roke. Judi izdajajo omenjene liste in se bogatijo z njimi. Judi jih uredujejo in zvečinoma tudi pišejo; torej ves pouk, vse poročevanje o političnih, gospodarskih, socialnih, znanstvenih in verskih rečeh dohaja kristijanom iz judovskih peres. Kaj čuda, ako iz takih časnikov veje nasprotje do vsega, kar je krščansko?

Na Štajerskem je največji nemško-liberalni list: Tagespošta v Gradci. In ta je v judovski oblasti. Jud Rappaport je pokupil skoraj vse delnice zadrugine, ki izdaje list. Katoliški Slovenci se torej ne moremo čuditi, ako v tem listu na vsaki strani zadenemo ob judovsko obnašanje. Za ščitom novinarskega ropota pa delajo Judje na vse kriplice utrditi se zopet v deželi, katera je 40.000 fl. plačala vladarjem, da so Judom vstop na Štajersko prepovedali. V liberalni dobi morala je ta prepoved veljavo popolnem izgubiti.

V Gradci imamo že toliko judovskih rodov, da je l. 1883/4 na deželske višje realke v Gradci bilo 21 judovskih dijakov. Deželni odbor je pa v ljubeznjivej skrbljivosti tem 21 izraelskim gospodom mahoma nastavil plačnega veroučitelja za Mojsejevo veroizpovedanje v osebi graškega rabinerja dr. Samuela Mühsama. Judov najdemo že mej sodniki in profesorji, na želez. skladališči v Melji baje uradujejo Judje, v graško eskomptno banko prodirajo Judje, judovskih trgovcev, graščakov, fabrikantov, mešetarjev, protižarjev, kramarjev, žganjeprodayalcev se množi posebno na spod-

njem Štajerskem. V Halozah in Vržeji prišlo je že do rabuke in tepežev. Jud Hirschler potegnil je na-se skoraj vso trženje z lesom s Pohorja, v Libojah gospodari Jnd Sonnenberg.

Vendar to je le majhen začetek proti uspehom judovskim, zlasti v Trstu in Dunaji. Ti dve mesti ste že močno pojudeni. S pomočjo novinarstva in denarjev prav za prav že gospodarijo. V Trstu izdajajo in pišejo liste: „Independente“, „Cittadino“, „Alabarda“, „Piccolo“, „Triester Zeitung“, „Triester Tagblatt“ sami Judje. Vse denarstvene zavode, korporacije, društva, podjetja vodijo Judje: Marburgo, Luzatto, Salem, Castiglione, Brettaner, Segre, Besso, Goldschmidt, Lardi, Torti, Terni, Levi, Jacchia itd. Pomorsko društvo „Lloid“, ki šteje 83 ladij in dobiva na leto 2 milijona podpore iz državne blagajnice, je popolnem v oblasti Judov, jednako tudi velika zavarovalnica: „Assicurazioni generali“.

Na Dunaji pa so si Judje ustvarili nekaj novi Jeruzalem okolo borze, kder oblastno zapoveduje Jud Rothschild in njegovi milijoni. Najlepši del mesta, najkrasnejše palače ob „Ringu“ so Judovske. Ni ga večjega podjetja, zlasti denarstvenega ne, kder ne bi Jud uplival. Vsak si išče nakloniti prijaznost in podporo judovskih časnikov. In zato mora plačati. Podjetnik gališke povprečne železnice je listu: „Neue freie Presse“ moral izplačati 40.000 fl. drugim menje, „Deutsche Zeitung“ je dobila samo 8000 fl. Pri vseh volitvah morajo tam z Judi računati in z njihovimi listi. Ti imajo posebno društvo: „Concordia“ imenovano. Nedavno je obhajalo 25letnico svojega obstanka. Čestitalo je vse, kar je na Dunaji v liberalnem svetu imenitnega in odličnega. Judovsko vodstvo drznilo se je celo naše ministre k veselici povabiti. Ker pa ti niso hoteli priti, zamerila jim je to „Neue freie Presse“ kaj močno in se drznila javno mrdec pokazati. Tako mogočnega se čuti Jud v Avstriji, ker je v 25 letih dobil v svojo oblast časnike in denar!

Če je nemsko-liberalna svoboda komu koristila, tako gotovo otrokom Izraelovim. Preddraga „Tagespošta“ v Gradci to lahko potrdi.

Gospodarske stvari.

Navod k umetni riboreji.

Ker se bliža čas začetka prve in najvažnejše dobe umetne reje postrv, zdi se nam umestno, da opozorimo vse one, kateri nameravajo prirediti riborejo, na sledeče priprave.

Kdor ima blizu svojega stanovanja čisto, tudi po zimi odprto studenčno vodo, od + 4 do 7° R. zamore poskusiti z umetno rejo postrv, lipanov, sulcev i. dr. rib enake vrste. Pri